

זכויות קבוצתיות

הדף הזה מסכם את כל הנושא במילים פשוטות. קוראים לאט, חלק אחר חלק. אחרי כל חלק עוצרים ומספרים לעצמכם מה למדנו.

הנושא במבט כולל

- 1 זכויות קבוצתיות** — זכויות הניתנות לקבוצות אתניות-תרבותיות או מיעוטים לאומיים. באות לידי ביטוי בתחומים הבאים: שפה, חינוך, תרבות, ייצוג כקבוצה. מטרת הזכויות היא להסדיר בצורה מוסדית את זהותה הייחודית של הקבוצה במדינה. המדינה קובעת את היקף הענקתן ואת מידת התמיכה המוסדית בהן. 2 זכויות קבוצתיות-תרבותיות זכויות קבוצתיות הניתנות על ידי המדינה לקבוצות אתניות-תרבותיות ומטרתן היא להסדיר בצורה מוסדית את זהותה הייחודית של הקבוצה במדינה. המדינה קובעת את היקף הענקת הזכויות ומידת התמיכה המוסדית בהן. הזכויות הקבוצתיות הן הזכות לשפה (למשל שילוט במרחב הציבורי), חינוך, תרבות וייצוג פוליטי
- 2 זכויות קבוצתיות - המשך** — מהן זכויות קבוצתיות זכויות המוקנות לקבוצה כקבוצה, ולא רק לפרטים המרכיבים אותה. נועדו לשמר את ייחודה של קבוצה בעלת שפה, דת או תרבות נבדלת (למשל המיעוט הערבי בישראל). 2 סוגי זכויות קבוצתיות זכויות תרבותיות: שימור שפה, מסורת, מערכת חינוך נפרדת. זכויות דתיות: מעמד אישי (נישואין וגירושין) על פי דת הקבוצה, בתי דין דתיים. זכויות פוליטיות: ייצוג מובטח או מועדף במוסדות השלטון.
- 3 זכויות קבוצתיות - המשך** — המתח עם זכויות הפרט זכות קבוצתית עלולה לפגוע בפרט בתוך הקבוצה (למשל נשים בנישואין דתיים). הדמוקרטיה הליברלית מגבילה זכויות קבוצתיות כשהן פוגעות בזכויות היסוד של פרטים. 2 דוגמאות לזכויות קבוצתיות בישראל מערכת החינוך הערבית: לימוד בערבית עם תוכן תרבותי ערבי. בתי הדין הדתיים: שיפוט בענייני מעמד אישי לפי דת הקבוצה. שפה: מעמד מיוחד לערבית בחיי הציבור.
- 4 זכויות קבוצתיות - המשך** — ביקורת על זכויות קבוצתיות טענות בעד: שימור פלורליזם, הגנה על מיעוטים, הכרה בזהות קבוצתית. טענות נגד: עלולות לפגוע בשוויון, בפרטים בתוך הקבוצה ובאחדות הלאומית. 2 זכויות קבוצתיות של המיעוט החרדי אוטונומיה חינוכית: רשתות חינוך חרדיות נפרדות. פטור מגיוס (בעבר): הכרה בחשיבות לימוד תורה כערך קבוצתי. שמירה על אורח חיים דתי בחיי הציבור החרדי.
- 5 זכויות קבוצתיות - המשך** — הפלורליזם בישראל ישראל היא חברה רב-תרבותית: יהודים, ערבים, דרוזים, חרדים, אתיופים ועוד. זכויות קבוצתיות מכירות בפלורליזם ומאפשרות לכל קבוצה לשמר את זהותה. האתגר: למצוא איזון בין זכות הקבוצה לזכויות הפרט ובין הקבוצות השונות. 2 מושגי מפתח לחזרה זכויות קבוצתיות זכויות קבוצתיות-תרבותיות

מה שואלים בבגרות על הנושא הזה?

- הסבר תופעה או סיבות בעזרת החומר שלמדתם
- נימוק עמדה באמצעות מושגים מקצועיים
- מהן זכויות קבוצתיות

- סוגי זכויות קבוצתיות
- המתח עם זכויות הפרט
- דוגמאות לזכויות קבוצתיות בישראל

טעויות נפוצות — תזכורת אחרונה:

- מציינים את המושג בלי להציג אותו - ציון בלבד לא מספיק.
- שוכחים לקשר את ההסבר לקטע עצמו - חובה ציטוט או התייחסות ישירה לקטע.
- כותבים תשובה כללית בלי המושגים המקצועיים מהמחווין.

מבוסס על חומרי עמוד הנושא באתר ועל מוקדי הלימוד של משרד החינוך (תכנית אשנב). חומר לתרגול ולחזרה עצמית.